

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Безкровний М.Ф., Кропивко М.Ф.,
Палеха Ю.І., Іщенко Т.Д.**

**УПРАВЛІНСЬКИЙ
КОНСАЛТИНГ**

Підручник

Київ
Видавництво Ліра-К
2015

УДК 061:66:631.115(075.8)

ББК 67.400.5я73

У66

Рецензенти:

М. Й. Малік — д. е. н., професор, академік УААН, завідувач відділу підприємництва Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»;

О. Д. Гудзінський — д. е. н., професор кафедри менеджменту Національного університету біоресурсів і природокористування України;

О. М. Варченко — д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів та кредиту Білоцерківського національного аграрного університету;

М. Я. Дмитришак — к. с.-г. н., доцент кафедри рослин Національного університету біоресурсів і природокористування України.

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як підручник для студентів вищих навчальних закладів
(Лист від 11 листопада 2014 р. №1/11-8448)*

У66

Управлінський консалтинг : підручник / [Безкровний М. Ф., Кропивко М. Ф., Палеха Ю. І., Іщенко Т. Д.]. — К.: Видавництво Ліра-К, 2015. — 336 с.

ISBN 978-966-2609-77-6

У підручнику розглядається розвиток управлінського консалтингу в світі та його становлення в Україні. Надається характеристика основних видів консалтингових послуг, маркетингових досліджень та професіоналізму у консультуванні. Подається методичний матеріал з основ аналізу та консультування з інвестиційної діяльності сільських товаровиробників, методів експрес-аналізу і консультування з економічного оцінювання технологій в АПК.

Підручник розроблено для опанування студентами дисципліни «Управлінський консалтинг» з напрямів підготовки студентів і слухачів всіх форм навчання з використанням дистанційних навчальних технологій. Може бути корисним для викладачів вищих і середніх спеціальних навчальних закладів.

УДК 061:66:631.115(075.8)

ББК 67.400.5я73

ISBN 978-966-2609-77-6

© Безкровний М. Ф., Кропивко М. Ф.,
Палеха Ю. І., Іщенко Т. Д., 2014
© Видавництво Ліра-К, 2014

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ І. ПОНЯТТЯ, МЕТА І ЗАВДАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО КОНСАЛТИНГУ	8
1.1.Поняття управлінського консалтингу.....	8
1.2.Мета та завдання управлінського консультування	12
1.3.Роль і місце управлінського консалтингу у розвитку сільськогосподарського виробництва	14
1.4.Термінологія.....	16
РОЗДІЛ ІІ. ІНСТИТУТ УПРАВЛІНСЬКОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА РИНОК КОНСАЛТИНГОВИХ ПОСЛУГ	20
2.1.Виникнення та тенденції розвитку інституту управлінського консультування.....	20
2.2.Суб'єкти та об'єкти управлінського консультування	25
2.3.Лідери консалтингового бізнесу	30
2.4.Види консалтингових послуг	31
2.5.Основні характеристики консалтингових послуг та напрями їх розвитку	38
2.6.Класифікація консалтингових послуг.....	44
2.7.Тенденції та перспективи розвитку управлінського консалтингу в Україні.....	48
РОЗДІЛ ІІІ. МАРКЕТИНГ КОНСАЛТИНГОВИХ ПОСЛУГ	55
3.1.Поняття маркетингу консалтингових послуг.....	55
3.2.Мета та зміст маркетингової діяльності в консалтингу...	56
3.3.Попит та пропозиція консалтингових фірм в аграрному секторі економіки України	58
3.4.Міжнародний маркетинг	61
3.5.Методи просування маркетингових послуг	64
3.6.Етапи маркетингу консалтингових послуг та їх зміст	66
3.7.Цінова політика консалтингових фірм	67
РОЗДІЛ ІV. МЕТОДИ АНАЛІЗУ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ З ЕКОНОМІЧНИХ ТА ФІНАНСОВИХ ПИТАНЬ	74
4.1. Особливості консультування сільськогосподарських товаровиробників	74
4.2.Аналіз фінансового стану і виробничо-фінансової діяльності підприємства.....	79

4.2.1. Структура аналізу фінансового стану підприємства	79
4.2.2. Принципи проведення аналізу фінансового стану підприємства.....	80
4.3. Експрес-аналіз та його методи	81
4.4. SWOT-аналіз (аналіз сильних і слабких сторін).....	82
4.5. Аналіз на основі часткових бюджетів	91
4.6. Аналіз на основі часткових бюджетів	94
4.7. Аналіз фінансової звітності сільськогосподарських підприємств	96
4.8. Баланс підприємства	96
4.8.1. Побудова агрегованого балансу	97
4.8.2. Оцінювання балансу.....	97
4.8.3. Аналіз витрат	99
4.8.4. Грошові потоки.....	99
4.8.5. Аналіз ліквідності	100
4.8.6. Оцінювання фінансової стійкості	101
4.8.7. Показники фінансового аналізу підприємства	101
4.8.8. Організація збирання інформації для прийняття рішень.....	107
РОЗДІЛ V. МЕТОДИ КОНСУЛЬТУВАННЯ З ЕКОНОМІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ В АПК	111
5.1. Застосування методики Грос Марджин для прийняття управлінських рішень щодо планів розвитку підприємства	111
5.2. Економічний аналіз на основі методики Грос Марджин	116
5.3. Порядок прийняття управлінських рішень на основі розрахунку маржинального прибутку за кожним видом продукції окремо і загалом по підприємству	117
5.3.1. Методика Грос Марджину за сільськогосподарськими культурами	117
5.3.2. Методика розрахунку валового доходу за видами тварин	118
5.4. Оцінювання окремих галузей на підприємстві.....	120
5.5. Вибір виробництва найбільш ефективних видів продукції.....	121
5.6. Розробка виробничої програми на основі маржинального доходу	124
5.7. Аналіз беззбитковості бюджету під час оцінювання ефективності окремих видів продукції	128

РОЗДІЛ VI. КОНСУЛЬТУВАННЯ З ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	137
6.1. Методи аналізу та консультування з інвестиційної діяльності	137
6.1.1. Альтернативна вартість капіталу	137
6.1.2. Цінність грошей у часі	138
6.1.3. Маржинальний аналіз	145
6.1.4. Витрати, що не відшкодовуються	148
6.1.5. Основні критерії оцінки проектів	149
6.1.6. Фінансова реалізація проекту	168
6.2. Аналіз інвестиційних проектів	173
6.2.1. Технічний аналіз	174
6.2.2. Інституційний аналіз	181
6.2.3. Соціальний аналіз	183
6.2.4. Екологічний аналіз	189
6.2.5. Комерційний аналіз	192
6.3. Методика розробки інвестиційної політики господарства	193
6.3.1. Основні складові потоків витрат і вигод	193
6.3.2. Фінансові вигоди	197
6.4. Фінансовий аналіз проектів	209
6.5. Кредитування проектів	213
6.6. Обслуговування боргу	214
6.6.1. Традиційна схема обслуговування боргу	216
6.7. Складання інвестиційних проектів	220
6.7.1. Призначення бізнес-планів інвестиційних проектів	220
6.7.2. Склад типового бізнес-плану інвестиційного проекту	223
6.8. Методика аналізу інвестиційних проектів та бізнес-планування	225
РОЗДІЛ VII. КОМУНІКАЦІЇ ТА ЕТАПИ КОМУНІКАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УПРАВЛІНСЬКОМУ КОНСАЛТИНГУ	269
7.1. Схема процесу консультування	269
7.2. Поняття комунікаційного процесу	270
7.3. Важливість комунікації для агроконсалтингової діяльності	271
7.4. Фактори, що впливають на результат комунікаційного	

процесу	272
7.5. Етапи комунікаційного процесу.....	274
7.6. Вимоги до джерела інформації	276
7.7. Налагодження комунікаційного процесу в колективі.....	278
РОЗДІЛ VIII. СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ	
В АГРОКОНСАЛТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	282
8.1. Поняття про інформаційні технології.....	282
8.2. Мета, завдання і пріоритетні напрями інформатизації аграрної сфери	288
8.3. Інформаційні технології в агроконсалтинговій діяльності	293
8.4. Інформаційно-комунікаційні технології	295
8.5. Бази даних науково-технічної і ринкової інформації.....	296
8.6. Експертні системи	298
8.7. Веб-технології.....	302
8.8. Дистанційне навчання. Системи підтримки прийняття управлінських рішень	307
8.9. Удосконалення діяльності консультанта з використанням інформаційних технологій	309
ГЛОСАРІЙ.....	311
ЛІТЕРАТУРА	331